

## **Záróvizsga tételek**

### **a tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirányon tanuló hallgatók részére**

A Mesterházi Zsuzsa és Szekeres Ágota által szerkesztett *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése* c. kötet 2 kiadásban jelent meg. Ahol bármelyik kiadást lehet használni, ott 2019-es megjelenéssel jelöltük, ahol a 2021-es kiadást jelöltük meg, ott tartalmi eltérés van a két kiadás fejezetében, ezért csak azt javasoljuk használni. Kérjük, hogy figyeljenek erre.

#### **1. A népesség meghatározása, a fogalmak és nomenklatúrák értelmezése a szakterületen**

*tanulási korlátok, tanulási nehézség, tanulási zavar, tanulási akadályozottság, enyhe értelmi fogyatékos*

- a tanulónépesség meghatározása
- a tanulási nehézség, zavar, akadályozottság fogalma
- a tanulási akadályozottság és az enyhe értelmi fogyatékos fogalmának viszonya
- a nemzetközi fogalomhasználat és annak problematikája

Szakirodalom:

- Fejes, J. B., & Szenczi, B. (2010). Tanulási korlátok a magyar és az amerikai szakirodalomban. *Gyógypedagógiai Szemle*, 38(4), 273–287.
- Gaál, É. (2000). A tanulásban akadályozott gyermekek az óvodában és az iskolában. In S. Illyés (Eds.), *Gyógypedagógiai alapismeretek* (pp. 429–460). ELTE-BGGYFK.
- Mesterházi, Zs. (2019a). A tanulási akadályozottság fogalmának kialakulása. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyerekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógiai szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 92–100). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Mesterházi, Zs. (2019b). A tanulási nehézségek típusai. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 63–68, 88–92). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Mesterházi, Zs. (2019c). Szemlélet- és paradigmaváltás: a nevelésszükséglet-alapú megközelítés. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 100–112). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Mesterházi, Zs. (2019d). Összefoglalás a tanulási akadályozottságról. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 112–117). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Szabó, Á. (2008). Metamorfózisok: A debilitástól a tanulási akadályozottságig. Laudáció. In Á. Szabó (Eds.), *Tanulmányok a tanulásban akadályozottak pedagógiája és határtudományai köréből* (pp. 11–35). Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság.
- Szekeres, Á., & Virányi, A. (2019). Korszerű tanulásszervezés és az IKT-eszközök alkalmazásának új irányai a tanulásban akadályozott tanulók együttnevelésében. In T. Polonyi, K. Abari, & F. Szabó (Eds.), *Innováció az oktatásban* (pp. 151–178). Oriold és Társai Kiadó.

#### **2. Tanulásban akadályozott gyermekek beiskolázása, a szakértői bizottsági tevékenység**

szakértői bizottság, szakértői team, diagnosztikai folyamat, folyamatos figyelemmel kísérés, szakértői vélemény

- a járási és a vármegyei szakértői bizottságok diagnosztikai feladatai, beiskolázás
- az enyhe értelmi fogyatékoság megállapítása,
- a szakértői vélemény tartalma

Szakirodalom:

- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről.
- Mile, A. (2019). Pedagógiai szakszolgálatok és pedagógiai-szakmai szolgáltatások. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 194–199). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Mile, A., & Kiss, L. (2022). Kihívások és megfelelések a pedagógiai szakszolgálati ellátórendszerben. *Gyógypedagógiai Szemle*, 50(1), 35–50.

### **3. A pedagógiai szakszolgálati intézményrendszer működése és feladatai napjainkban** *feladatközpontú megközelítés, megyei szerveződés, feladatellátási kötelezettség, működési körzet, megyei és járási illetékesség, holisztikus szemlélet, interdiszciplinaritás, szakszolgálati feladatok diagnosztika, terápia, tanácsadás, koordináció*

- a pedagógiai szakszolgálat helye a köznevelési rendszerben,
- az ellátórendszer jellemzői,
- hálózatosodás,
- kapcsolatrendszer a pedagógiai szakszolgálati tevékenységek áttekintése

Szakirodalom:

2023. évi LII. törvény pedagógusok új életpályájáról:  
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2300052.tv>
- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról  
<https://kormany.hu/dokumentumtar/pedagogusok-uj-eletpalyajarol-szolo-2023-evi-lII-tv-vegrehajt-sz-korm-r>
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről.  
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1300015.EMM>
- A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről.
- Bacsa, J., Balog, E., Debreczeni-Beretzky, L., Gurdonné Kovács, H., Gyöngyösi, J., Hegedűs, I., & Vámos, B. (2015). *Jó gyakorlatok a pedagógiai szakszolgálati ellátásban*. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft.
- Csepregi, A. (2019). A pedagógiai rehabilitáció intézményrendszere. In Z. Vekerdy Nagy (Eds.), *A gyermekrehabilitáció sajátosságai* (pp. 529–535). Medicina Könyvkiadó Zrt.
- Mile, A. (2019). Pedagógiai szakszolgálatok és pedagógiai-szakmai szolgáltatások. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 194–199). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Mile, A., & Kiss, L. (2022). Kihívások és megfelelések a pedagógiai szakszolgálati ellátórendszerben. *Gyógypedagógiai Szemle*, 50(1), 35–50.

### **4. A gyógypedagógiai nevelést, oktatást meghatározó dokumentumok napjainkban**

külső és belső szabályozók, alaptörvény, köznevelési törvény, NAT, egyéb rendeletek, irányelvek, kerettantervek, alapító okirat/szakmai alapidokumentum, pedagógiai program, helyi tanterv, tanmenet, tematikus terv, óraterv, egyéni fejlesztési terv

- a törvényi és rendeleti szintű szabályozás aktuálisan hatályos dokumentumai (Köznevelési törvény, NAT, EMMI rendeletek) jogszabályi körön kívüli szakmai szabályozók: irányelvek, kerettantervek, intézményi dokumentumok (alapító okirat/szakmai alapidokumentum, pedagógiai program, helyi tanterv)
- a gyógypedagógus pedagógiai folyamata tervei (tanmenet, tematikus terv, óraterv, egyéni fejlesztési terv)

Szakirodalom:

2023. évi LII. törvény pedagógusok új életpályájáról:  
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2300052.tv>  
A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról  
<https://kormany.hu/dokumentumtar/pedagogusok-uj-eletpalyajarol-szolo-2023-evi-lII-tv-vegrehajt-sz-korm-r>  
15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről.  
<https://njt.hu/jogszabaly/2013-15-20-5H>  
110/2012 (VI. 4.) Korm. Rendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. <https://njt.hu/jogszabaly/2012-110-20-22>  
A 2011. vi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről. A 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről. <https://njt.hu/jogszabaly/2019-80-00-00>  
Horváth, P. L. (2021). Törvények, rendeletek. In Mesterházi Zs. & Szekeres Á. (szerk.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 204-209). Budapest: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.  
Papp, G. & Mile, A. (2019). Jogi szabályozás. In Mesterházi Zs. & Szekeres Á. (szerk.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 469-471). Budapest: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.  
Virányi, A. (2021). Az iskolai nevelés tartalmi szabályozása. In Mesterházi Zs. & Szekeres Á. (szerk.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 234-243). Budapest: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

## **5. A tanulásban akadályozott, azon belül enyhén értelmi fogyatékos személyek oktatásának, nevelésének intézményi keretei napjainkban**

különnevelés, együttnevelés, óvoda, általános iskola, inkluzív iskola, szakiskola, készségfejlesztő iskola, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai intézmény, EGYMI, gyermekotthon, lakásotthon, lakóotthon

- a jelenlegi intézményi rendszer elemei: a különnevelés lehetséges formái (iskola, intézményegység, tagintézmény, tagozat, osztály, összevont osztály, szakiskola, készségfejlesztő iskola stb.) és az együttnevelés lehetséges formái (integráló óvoda, integráló iskola, integráló osztály, inkluzív iskola stb.)
- az otthont nyújtó ellátás formái enyhén értelmi fogyatékos személyek esetén (gyermekotthon, lakásotthon, lakóotthon)

Szakirodalom:

2023. évi LII. törvény pedagógusok új életpályájáról:  
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2300052.tv>

- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról <https://kormany.hu/dokumentumtar/pedagogusok-uj-eletpalyajarol-szolo-2023-evi-lII-tv-vegrehajt-sz-korm-r>
1997. vi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról. <https://njt.hu/jogszabaly/1997-31-00-00>
- A 2011. vi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről. <https://njt.hu/jogszabaly/2011-190-00-00>
- Horváth, P. L. (2021). Kollégiumi nevelés és gyermekotthoni ellátás. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 189–195). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Jenei, A. (2021). Az eltérő tantervű általános iskola. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 151–180). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Papp, G. (2021). Az integrált nevelés és inkluzív iskola mai értelmezése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 463–466). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Regényi, E. (2019). Az önálló életvitel és a lakhatás kérdései. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 497–500). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

## **6. A tanítás és tanulás folyamata a tanulásban akadályozott gyermekek iskoláiban**

*tervezés, szervezés, értékelés, oktatási stratégiák, oktatási módszerek*

- az oktatás célrendszere, az oktatómunka tervezése
- tanulásszervezés és értékelés
- oktatási stratégiák és módszerek
- az oktatás szervezeti keretei és formái

### **Szakirodalom:**

- Falus, I., & Szűcs, I. (2022). Az oktatás folyamata. In I. Falus (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*. Akadémiai Kiadó.
- Falus, I., & Szűcs, I. (2022). Az oktatás módszerei. In I. Falus (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*. Akadémiai Kiadó.
- Falus, I., & Szűcs, I. (2022). Az oktatás stratégiái. In I. Falus (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*. Akadémiai Kiadó.
- Gaál, É. (2000). A tanulásban akadályozott gyermekek az óvodában és az iskolában. In S. Illyés (Eds.), *Gyógypedagógiai alapismeretek* (pp. 429–460). ELTE-BGGYFK.
- Macher, M., & Szekeres, Á. (2019). A fejlesztés és terápia szerepe a gyógypedagógiai munkában. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 432–439). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Mesterházi, Zs. (2019a). A tanulási folyamatok szervezése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 298–307). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Mesterházi, Zs. (2019b). A tanulási technikák megtanítása. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 308–312). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

- Mesterházi, Zs. (2019c). A tanítás-tanulási folyamatok alapstruktúrái. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 315–334). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- M. Nádasi, M. (2022). Az oktatás szervezési módjai/munkaformái. In I. Falus. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Akadémiai Kiadó.
- M. Nádasi, M. (2022). Az oktatás szervezeti keretei és formái. In I. Falus. (szerk.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Akadémiai Kiadó.
- Rapos, N. (2022). A pedagógiai értékelés. In I. Falus. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Akadémiai Kiadó.
- Virányi, A. (2019). Az infokommunikációs technológiák alkalmazása. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 423–432). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

## 7. Az iskolai tanulást befolyásoló pszichikus tényezők

*tanulási képesség, észlelés, emlékezet, végrehajtó funkciók, kritikus kognitív készségek, DIFER, motiváció, magatartási problémák, BNO, DSM*

- a tanulási képesség fogalma, megközelítései
- a tanulásban akadályozott gyermekek jellemzői a tanulási folyamat szempontjából
- a végrehajtó funkciók és jelentőségük
- a kritikus kognitív készségek és a tanulás affektív tényezői - jellemzők tanulásban akadályozottság esetén, intervenciók, mérés és fejlesztés
- a tanulási és magatartási problémák összefüggései, hiperaktivitás és figyelemzavar

Szakirodalom:

- Atkinson, R. C., & Hilgard, E. (2005). Tanulás és kondicionálás. In R. C., Atkinson & E. Hilgard (Eds.), *Pszichológia* (pp. 257–338). Osiris Kiadó.
- Bank, É. (2016). Pszichés és viselkedési problémák megjelenése enyhén értelmi fogyatékos gyermekek körében. *Gyógypedagógiai Szemle*, 44(1), 15–30.
- Fazekasné Fenyvesi, M., Szenczi, B., & Péntes, É. (2014). *Pedagógiai diagnosztika c. digitális tananyag 3., 4., 6., 7., 11., 12. Fejezete*.
- Höflerné Péntes, É. (2017). A tanulási és magatartási problémák összefüggései a végrehajtó funkciók tükrében. *Gyógypedagógiai Szemle*, 45(4), 259–272. [https://epa.oszk.hu/03000/03047/00078/pdf/EPA03047\\_gyogyped\\_szemle\\_2017\\_4\\_259-272.pdf](https://epa.oszk.hu/03000/03047/00078/pdf/EPA03047_gyogyped_szemle_2017_4_259-272.pdf)
- Józsa, K., & Fazekasné Fenyvesi, M. (2006). A DIFER programcsomag alkalmazási lehetősége tanulásban akadályozott gyermekeknél I. rész. *Gyógypedagógiai Szemle*, 34(2), 133–142.
- Józsa, K., & Fazekasné Fenyvesi, M. (2006). A DIFER programcsomag alkalmazási lehetősége tanulásban akadályozott gyermekeknél II. rész. *Gyógypedagógiai Szemle*, 34(3), 161–177.
- Józsa, G., & Józsa, K. (2018). Végrehajtó funkció: Elméleti megközelítések és vizsgálati módszerek. *Magyar Pedagógia*, 118(2), 175–200.
- Mesterházi, Zs. (2019b). A tanulásiképesség-rendszer értelmezése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 256–278). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Mesterházi, Zs. (2019c). Az értelem, az intelligencia és a tanulási képesség. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 53–63). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

- Pénzes, É., Fazekasné Fenyvesi, M., & Szenczi, B. (2014). *A végrehajtó funkciók működése és fejlesztése tanulásban akadályozott gyermekeknél c. digitális tananyag 1-11. Fejezete.*
- Szekeres, Á. & Virányi, A. (2019). Korszerű tanulásszervezés és az IKT-eszközök alkalmazásának új irányai a tanulásban akadályozott tanulók együttnevelésében. In T. Polonyi, K. Abari & F. Szabó (Eds.), *Innováció az oktatásban* (pp. 151–178). Oriold és Társai Kiadó.
- Szenczi, B. (2019). Motiváció a tanítási-tanulási folyamatban. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 415–423). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

## **8. Tanulásban akadályozott gyermekek ellátása egyéni, kiscsoportos és osztálytermi keretek között**

*szakértői vélemény, egyéni fejlesztési terv, egyéni fejlesztés, egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció, tanórába ágyazott differenciált fejlesztés, fejlesztő eszközök*

- a fejlesztés (habilitáció-rehabilitáció) fogalma, megvalósítási formái
- az egyéni fejlesztési terv készítése, használata, tartalmi elemei
- tanórába ágyazott differenciált fejlesztés, kéttanáros modell
- a gyógypedagógiai tevékenységet segítő eszközök

Szakirodalom:

- Jenei, A. (2019). A tanulás iskolán belüli feltételei. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 155–166). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Kókainé Lányi, M. (2007). *Könyv az integrációról. Sajátos nevelési igényű gyerekek együttnevelése a Gyermekek Házában.* SuliNova.
- Szekeres, Á. (2019). Differenciált tanulás. In Zs. Mesterházi, & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 440–447). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Szekeres, Á., & Ari, P. (2008). *Sérülésspecifikus eszköztár tanulásban akadályozott gyermekek, tanulók együttneveléséhez.* Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság.
- Vargáné Mező, L. (2008). *Fókuszban az egyén. Hogyan készítsünk egyéni fejlesztési tervet? Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségért Közalapítvány.*

## **9. Tanulási zavarok: az iskolai teljesítmény specifikus zavarai (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia) és a segítő-fejlesztő beavatkozások lehetőségei**

*fogalmak multidiszciplináris megközelítésben, okok és tünetek, diagnosztika és differenciáldiagnosztika, prevenció és fejlesztés*

- a diszlexia és diszkalkulia multidiszciplináris megközelítésben
- kialakulásuk lehetséges okai, tünetei
- a diagnózis felállítása, differenciáldiagnosztika, társuló problémák jelenléte
- prevenciók eljárások, fejlesztő eljárások

Szakirodalom:

- Csépe, V. (2005a). Az írás és a helyesírás zavarai. In V. Csépe (Eds.), *Kognitív fejlődés-neuropszichológia* (pp. 234–245). Gondolat Kiadó.
- Csépe, V. (2005b). Számolási zavarok. In V. Csépe (Eds.), *Kognitív fejlődés-neuropszichológia* (pp. 246–260). Gondolat Kiadó.

- Csonkáné Polgárdi, V. (2012). Ismertető a Diszkalkulia Pedagógiai Vizsgálatáról óvodás és kisiskolás korú gyermekeknél. *Gyógypedagógiai Szemle*, (2012/4., 2013/2.).
- Dékány, J. (2009). Tanulási sikeresség és matematikai kompetencia. *Gyógypedagógiai Szemle*, 37(5), 356–361.
- Farkasné Gönczi, R. (2019). Számolási zavarok, diszkalkulia. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 84–88). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Gerebenné Várbi, K. (2019). Tanulási zavar. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 68–75). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához. Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók iskolai nevelésének-oktatásának irányelvei c. fejezet.
- Krajcsi, A. (2008). Számolási zavarok idegrendszeri alapjai. In Á. Szabó (Eds.), *Tanulmányok a tanulásban akadályozottak pedagógiája és határtudományai köréből* (pp. 181–205). Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság.
- Meixner, I. (2012). *A dyslexia prevenció, reedukáció módszere*. Meixner Alapítvány.
- Mészáros, A. (2015). Kommunikációs és specifikus tanulási zavarok. In J. Balázs & M. Miklósi (Eds.), *A gyermek- és ifjúkor pszichés zavarainak tankönyve* (pp. 48–52). Semmelweis Kiadó.
- Sósné Pintye, M. (2019). Írott nyelvi zavarok. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 75–84). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

## 10. A kognitív képességek fejlesztése

*kognitív kulcskompetencia, a kognitív folyamatok mozgása, a kognitív műveletek minőségének javítása, gondolkodási képességek, számfogalom, alpműveletek, szöveges feladat*

- a kognitív képességek rendszere és összefüggései a matematikai gondolkodással
- a tanulásban akadályozott gyermekek matematikatanulását befolyásoló tényezők
- a matematikai ismeretszerezési folyamat és a kapcsolódó gondolkodási képességek fejlesztése tantárgyi témakörök mentén: kiemelten a számfogalom kialakítása és fejlesztése, alpműveletek és szöveges feladatok tanítása

Szakirodalom:

- Józsa, K., Zentai, G., & Hajduné Holló, K. (2017). *A gondolkodás fejlesztése 4–8 éves életkorban: Módszertani kézikönyv szülőknek, óvodapedagógusoknak, tanítóknak*. Mozaik Kiadó.
- Márkus, A. (2007a). A kognitív képességek és az aritmetika. In A. Márkus (Eds.), *Számok, számolás, számolászavarok* (pp. 71–112). Pro Die Kiadó.
- Márkus, A. (2007b). A számolási képesség fejlődése gyermekkorban. In A. Márkus (Eds.), *Számok, számolás, számolászavarok* (pp. 43–50). Pro Die Kiadó.
- Márkus, A. (2007c). Számfeldolgozó rendszerek és számtani alpműveletek. In A. Márkus (Eds.), *Számok, számolás, számolászavarok* (pp. 51–70). Pro Die Kiadó.
- Mesterházi, Zs. (2019). A kognitív képességek nevelése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (szerk.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 278–298). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Nagy, J. (2020). A személyiség kompetenciái és operációs rendszere. In J. Nagy (Eds.), *Megújuló pedagógia* (pp. 62–76). Mozaik Kiadó.
- Peller J. (2003). *A matematikai ismeretszerzési folyamatról*. ELTE Eötvös Kiadó.



Vargáné Molnár, M., Höfflerné Péntes, É., Szenczi-Velkey, B., Horváth, E., & Szajlai, A. (2021). *A kognitív képességek fejlesztésének módszertana*. (Kézirat, Canvas tananyag).

## 11. A szociális képességek fejlesztése és a társadalmi integráció

*szociális szükséglet, motívum, készség, képesség, szokás, szocializáció és nevelés, szexuális nevelés*

- a szociális kompetencia fogalma
- a szociális képességek fogalma, a szociális képességek fejlődésének folyamata, szinterei, a fejlesztés módszertani kérdései
- a szexuális nevelés emberjogi és módszertani megközelítése a szociális kompetencia fejlesztésének aspektusából

Szakirodalom:

- Nagy, J. (1996). Segítő életmódra nevelés. In J. Nagy (Eds.), *Nevelési kézikönyv* (pp. 81–133). Mozaik Oktatási Stúdió.
- Szabó, Á. (2004). A képességfejlesztés és az életmód összefüggései tanulásban akadályozottaknál. In A. Gordosné Szabó (Eds.), *Gyógyító pedagógia* (pp. 217–236). Medicina Könyvkiadó Rt.
- Szabó, Á. (2018). Tanulásban akadályozottak vagyunk mindannyian. Az óvodás és általános iskolás korosztály szexuális nevelésének néhány jogszabályi, szakmapolitikai és tantervi szempontú kapcsolódása. In F. Gereben, C. Cserti-Szauer, R. Bíró, T. Egri, Sz. Garai, Cs. Hegedüs-Beleznai, V. Katona, Z. Lénárt, A. Sándor & K. Radványi (Eds.), *Gyógypedagógia-dialógusban Fogyatékosággal élő gyermekek, fiatalok és felnőttek egyéni megsegítésének lehetőségei*. <https://edit.elte.hu/xmlui/handle/10831/39269>
- Szabó, Á. (2019). A szociális képességek nevelése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 389–400). Budapest: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Szekeres, Á. (2019). Az érzelmi intelligencia nevelése. In Mesterházi Zs. & Szekeres Á. (szerk.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 400–405). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Szabó, Á., & Szekeres Á. (2013). *A szociális képességek fejlesztésének módszertana* (Online kiadás). Tankönyvtár

## 12. A kommunikációs képességek fejlesztése

*kommunikációs kompetencia, anyanyelvi kommunikációs kompetencia tanítása, beszédhanghallás, beszédészlelés, beszédértés, a beszédprodukció formai és tartalmi oldala, az olvasás jelrendszere, szóolvasás, szövegértés, olvasási motiváció, írásmozgás-koordináció, helyesírás*

- a tanulásban akadályozott tanulók kommunikációja friss kutatások alapján
- a kommunikációs képesség fejlesztésének rendszere
- a diagnosztika és fejlesztés feladatai: befogadás és közlés, szó- és írásbeliség
- az anyanyelv-oktatás speciális tényezői a tanulásban akadályozott gyermekek körében

Szakirodalom:



- Fazekasné Fenyvesi, M., & Papp, G. (2019). Tanulásban akadályozott (ezen belül enyhén értelmi fogyatékos) tanulók verbális munkamemóriájának fejlesztése. *Gyógypedagógiai Szemle*, 47(3), 209–218.
- Fazekasné Fenyvesi, M., Papp, G., & Gál, Z. (2019). Tanulásban akadályozott (ezen belül enyhén értelmi fogyatékos) tanulók verbális munkamemóriájának mérése. *Gyógypedagógiai Szemle*, 47(3), 185–208.
- Gaál, É., Hámori, J., & Papp, G. (2000). *Anyanyelv és irodalom*. Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Józsa, K., Fazekasné Fenyvesi, M., Szenczi, B., & Szabó, Á. (2014). Tanulásban akadályozott és tipikusan fejlődő gyermekek szóolvasási készségének, szövegértésének és olvasási motivációjának fejlődése. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 69(1), 181–204.
- Kuncze, T., & Macher, M. (2017). 3. és 4. évfolyamos tanulásban akadályozott gyerekek beszédészlelésének és olvasástechnikájának elemzése. *Különleges Bánásmód*, (3), 87–107.
- Macher, M. (2014). Beszédpercepciós folyamatok elemzése tanulásban akadályozott gyermekeknél. *Anyanyelv-Pedagógia*, (2).
- Macher, M. (2016). Szóaktiválási és szótanulási folyamatok működése tanulásban akadályozott gyermekeknél. *Gyógypedagógiai Szemle*, 44(4), 257–270.
- Nagy, J. (2008). Az alapképességek folyamatos kritériumorientált kifejlesztése. In Á. Szabó (Eds.), *Tanulmányok a tanulásban akadályozottak pedagógiája és határtudományai köréből* (pp. 55–67). Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság.
- Papp, G. (2013). A kommunikációs képességek fejlesztésének módszertana. Kézirat.
- Papp, G. (2019). A kommunikációs képességek nevelése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 335–345). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Szenczi, B., Vígh, T., Szekeres, Á., & Zentai, G. (2017). Integráltan tanuló SNI-diákok szövegértés eredményei az adaptált Országos kompetenciamérésen. In A. Zsolnai & L. Kasik (Eds.), *Új kutatások a neveléstudományokban 2016*. (pp. 142–169). SZTE BTK Neveléstudományi Intézet, MTA Pedagógiai Bizottság.

### 13. Az orientációs képességek fejlesztése

*orientáció, orientáció típusai, metakogníció, történelem, földrajz*

- az orientációs képességek területei, a téri orientáció fogalma összetevői és fejlesztése
- az idői, az akusztikus és a vizuális orientáció fogalma, fejlődése és sajátosságai
- a metakogníció fogalma, összetevői, szükségessége és fejlesztési lehetőségei a tanulás és a gondolkodás folyamatában
- tantárgypedagógiai ismeretek az orientációs képességek fejlesztésében: a térképolvasás és a történelmi időészlelés kialakítása

Szakirodalom:

- Csíkos, Cs. (2007). *Metakogníció. A tudásra vonatkozó tudás pedagógiája*. Műszaki Kiadó.
- Kiss, L. R. (2015). A metakogníció és a metakognitív kutatások gyógypedagógiai jelentősége, különös tekintettel a tanulásban akadályozottak pedagógiája területre. *Gyógypedagógiai Szemle*, 43(1), 26–34.
- Fazekasné Fenyvesi, M. (2011). A metakogníció fejlesztési lehetősége tanulásban akadályozott gyermekeknél. In G. Papp (Eds.), *A diagnózistól a foglalkozási rehabilitációig* (pp. 113–129). Eötvös Kiadó.
- Fazekasné Fenyvesi, M. (2013). *Az orientációs és kreatív képességek fejlesztésének módszertana*. Kézirat.
- Fazekasné Fenyvesi, M. (2019). Az orientációs képességek nevelése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi*

*tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 377–389). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.  
Nagyné Réz, I. (2015). *Téri tájékozódás fejlesztő program*. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft.

#### **14. A motoros képességek fejlesztése intézményi és azon kívüli területeken**

*motoros képesség, észlelés, motoros kivitelezés, mozgásszervi elváltozások, adaptív testnevelés, mozgásnevelés*

- a motoros képesség fogalma, felosztása, jellemzők
- tanulásban akadályozott gyermekek mozgásával kapcsolatos sajátosságok, eltérések
- módszertani sajátosságok a motoros képességek fejlesztésében, az iskolai testnevelésben, mozgásállapot megismerésében
- társuló mozgásszervi elváltozások, tartási és mozgásrendellenességek, krónikus betegségek tanulásban akadályozott gyermekeknél

Szakirodalom:

- Buday, J., & Márialigeti, I. (2010). Tanulásban akadályozott tanulók komplex vizsgálata. *Gyógypedagógiai Szemle*, 35(2), 136–145.
- Farmosi, I. (2011). *Mozgásfejlődés*. Dialóg Campus Kiadó.
- Kaj, M., Kälbli, K., Király, A., Karsai, I., Marton, O., & Csányi, T. (2019). *Kézikönyv a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT®) alkalmazásához. Második, bővített kiadás*. Magyar Diáksport Szövetség.
- Kälbli, K. (2019). *Szakirodalmi áttekintés a sajátos nevelési igényű tanulók fittségi vizsgálatairól. A NETFIT® sajátos nevelési igényű gyermekekre történő adaptációjának megalapozása*. Magyar Diáksport Szövetség.
- Mészáros, A. (2015). Mozgászavarok (motoros jártasság zavarai). In J. Balázs & M. Miklósi (Eds.), *A gyermek- és ifjúkor pszichés zavarainak tankönyve* (pp. 53–60). Semmelweis Kiadó.
- Virányi, A. (2013). *A motoros képességek fejlesztésének módszertana*. Kézirat.
- Virányi, A., & Macher, M. (2019). A motoros cselekvéses képességek nevelése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 344–361). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

#### **15. A kreatív képességek fejlesztése a művészeti nevelésben**

*vizuális és akusztikus kreativitás, Kodály-módszer, képzőművészeti pedagógiai terápia*

- a kreativitás fogalma és fejlesztése
- a vizuális, az akusztikus kreativitás fejlesztési lehetőségei tanulásban akadályozott tanulók körében
- az ének-zene tanításának specifikus képességfejlesztő hatásai
- a Kodály-módszer
- a képzőművészeti pedagógiai terápia

Szakirodalom:

- Deszpot, G. (2014). Zeneöröm az iskolában. A Kokas-módszer lehetőségei a zenepedagógiában és általában a képességfejlesztésben. *Tanító Folyóirat*, 52(4), 25–27.
- Fazekasné Fenyvesi, M. (2013). *Az orientációs és kreatív képességek fejlesztésének módszertana*. Kézirat.
- Janurik, M., & Józsa, K. (2016). Enyhén értelmi fogyatékos gyermekek zenei képességének fejlettsége. *Magyar Pedagógia*, 116(1), 25–50.

- Kaibinger, P. (2019). A kreatív és művészi képességek nevelése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 361–371). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Kiss, V. (2014) A művészet mint nevelés, a nevelés mint művészet. *Neveléstudomány Folyóirat*, (1), 69–81.
- Sándor, É. (2008). „Szabadfestés védelem alatt”. Képzőművészeti pedagógiai terápia. In Á. Szabó (Eds.), *Tanulmányok a tanulásban akadályozottak pedagógiája és határtudományai köréből* (pp. 245–254). Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhazsnú Társaság.
- Tamás, K. (2019). A kreativitás fejlesztése vizuális neveléssel. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 371–377). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Turmezeyné Heller, E., & Balogh, L. (2009). *Zenei tehetséggondozás és képességfejlesztés* (pp. 78-89). Kocka Kör Kiadó.

## 16. Az együttnevelés alapfogalmai, története és jogszabályi háttere

*integráció, inklúzió, integrációs kutatások, kísérletek, jogszabályok, uniós pályázatok, operatív programok*

- integráció, inklúzió és a hozzájuk kapcsolódó fogalmak
- a tanulásban akadályozott tanulók integrált nevelésének története
- jogszabályi háttér
- szakmai fejlesztések, innovációk (HEFOP, TÁMOP, EFOP)

Szakirodalom:

2023. évi LII. törvény pedagógusok új életpályájáról:  
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2300052.tv>
- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról  
<https://kormany.hu/dokumentumtar/pedagogusok-uj-eletpalyajarol-szolo-2023-evi-lII-tv-vegrehajt-sz-korm-r>
1994. A Salamancai Nyilatkozat (UNESCO).
- A 2011. Évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről.
- Csányi, Y. (2000). A speciális nevelési szükségletű gyermekek és fiatalok integrált nevelése-oktatása. In S. Illyés (Eds.), *Gyógypedagógiai alapismeretek* (pp. 377–408). ELTE-BGGYFK.
- Papp, G. (2019a). Történeti visszapillantás: a tanulásban akadályozott gyermekek együttnevelésének előzményei. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 461–465). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Papp, G. (2019b). Az integrált nevelés és inkluzív iskola mai értelmezése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 465–469). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Papp, G. & Mile, A. (2019). Jogi szabályozás. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 469–471). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

## 17. Az együttnevelés gyakorlata

*együttnevelést segítő gyógypedagógus, EGYMI, utazó gyógypedagógus, szerepek, teammunka, kéttanáros modell, szülők, együttműködés*

- az együttnevelés gyógypedagógiai támogatórendszere (külső, belső)
- EGYMI - utazó gyógypedagógusi hálózat
- gyógypedagógus-szerepek az együttnevelésben
- szakemberek együttműködése (teammunka, kéttanáros modell)
- szülőkkel való együttműködés

#### Szakirodalom:

- Kókainé Lányi, M. (2007). *Könyv az integrációról. Sajátos nevelési igényű gyerekek együttnevelése a Gyermek Házában*. SuliNova.
- Meilinger, A. (2011). Szülőszerep az integrációban. In G. Papp (Eds.), *A diagnózistól a foglalkozási rehabilitációig* (pp. 59–71). ELTE Eötvös Kiadó és ELTE BGGYK.
- Mile, A. (2019a). Egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények fejlődéstörténete, szerepe. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 199–204). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Mile, A. (2019b). Gyógypedagógus-szerepek az együttnevelést segítő szakmai szervezetekben. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 517–522). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Szekeres, Á. (2019a). A gyógypedagógus közreműködésének formái az együttnevelési folyamatban. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 476–484). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Szekeres, Á. (2019b). Az együttnevelés pedagógiai szempontjai. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 491–495). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

### 18. Tanulásban akadályozott fiatalok szakképzése és foglalkoztatása

*önrendelkezés, duális képzés, szakiskola a szakképzésben, gyógypedagógus kompetenciái, munkavállalás támogatása*

- az önrendelkezés, a szakképzettség, a munkaerő-piaci státusz és a társadalmi integráció összefüggései (tankötelezettség, LLL, szakértői felülvizsgálatok)
- a szakiskola és a készségfejlesztő iskola a köznevelés rendszerében (jogi szabályozás, szakképesítések és részsakképesítések a hazai szakképzés rendszerében)
- alapidokumentumok: kerettanterv, szakképzési tematika, programkövetelmények, intézmények szakmai/pedagógiai programja
- a gyógypedagógus sajátos szerep- és feladatkörei a szakiskolában (oktató, fejlesztő, szakoktató, team tag)
- a munkavállalás támogatása, foglalkozási rehabilitáció (célszervezetek és integrált munkaerő-piac, civil szervezetek szolgáltatásai)

#### Szakirodalom:

2023. évi LII. törvény pedagógusok új életpályájáról:

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2300052.tv>

A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

<https://kormany.hu/dokumentumtar/pedagogusok-uj-eletpalyajarol-szolo-2023-evi-lII-tv-vegrehajt-sz-korm-r>

51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről (11. Melléklet).

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1200051.EMM&timeshift=20180831&txtreferer=A1100190.TV>

2019. évi LXXX. Törvény a szakképzésről

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1900080.tv>

12/2020. (II. 7.) Korm. Rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2000012.kor>

Speciális kerettantervek

[https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020\\_nat/kerettantervek\\_sni\\_tanulok](https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok)

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100190.tv>

A Szakképzés 4.0-ról

<https://ikk.hu/gyik?fbclid=IwAR1rfz7RdHs0lbSPWE9KaEIZsAzqtZNVKhy4ouLZMfboTWck-ycXYWqMi2o>

Változások a szakképzésben

<https://www.efiportal.hu/nevelas-oktatas/szolgaltatasok-16-ev-felett/szakkepzes/>

Bánfalvy, Cs. (2005). A fogyatékos emberek és a munka világ. *Szakképzési Szemle*, (2), 180–193.

Regényi, E. (2019a). A támogatott döntéshozatal és az emberi jogi modell. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 495–497). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

Regényi, E. (2019b). Önálló életvitel és a lakhatás kérdései. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 497–500). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

Cserti-Szauer, Cs. (2019). Önálló életvitel és munkaerőpiaci beilleszkedés. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 500–504). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

## 19. A gyógypedagógus kompetenciája

*gyógypedagógus, képzési és kimeneti követelmények, tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség, kompetencia, illetékesség és hozzáértés*

- a gyógypedagógia BA szak képzési és kimeneti követelményei
- a tanító, a fejlesztő pedagógus és a gyógypedagógus kompetenciája közötti különbségek, kompetenciahatárok

Szakirodalom:

2023. évi LII. törvény pedagógusok új életpályájáról:  
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2300052.tv>

A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról  
<https://kormany.hu/dokumentumtar/pedagogusok-uj-eletpalyajarol-szolo-2023-evi-lii-tv-vegrehajt-sz-korm-r>

63/2021 (XII. 29.) ITM rendelet a pedagógusképzés képzési terület egyes szakjainak képzési és kimeneti követelményeiről. 2. Gyógypedagógia alapképzési szak. URL: <https://njt.hu/jogszabaly/2021-63-20-7Q> Letöltve: 2023. 04. 17.

2. melléklet a 63/2021. (XII. 29.) ITM rendelethez. 1. Gyógypedagógia mesterképzési szak. URL: <https://njt.hu/jogszabaly/2021-63-20-7Q> Letöltve: 2023. 04. 17.

A felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések, valamint hitéleti képzések a 2022/23-as tanévtől alkalmazandó képzési és kimeneti követelményei. (pp. 6-12; 107-108). ITM hivatalos kiadvány.  
<https://cdn.kormany.hu/uploads/document/5/55/557/5571bfefb0ecbc7e4ba775b0e875832b6977b583.pdf>

- Gordosné Szabó, A. (2006). A hazai gyógypedagógus-képzés fejlődéstörténeti elemzése. *Gyógypedagógiai Szemle*, (2), 87–94.  
[https://epa.oszk.hu/03000/03047/00033/pdf/EPA03047\\_gyosze\\_2006\\_2\\_087-094.pdf](https://epa.oszk.hu/03000/03047/00033/pdf/EPA03047_gyosze_2006_2_087-094.pdf)  
Letöltve: 2023. 04.17.
- Mesterházi, Zs. (2001). A különtámogatást igénylő gyermekek szükségleteinek kielégítésére felkészült pedagógusok képzésének dilemmái. *Educatio*, (2), 255–266. <https://epa.oszk.hu/01500/01551/00016/pdf/1083.pdf>
- Mile, A. (2016). Kompetenciaértelmezések, gyógypedagógus kompetenciák. In *Gyógypedagógiai szakértelem, szerepek és kompetenciák az együttnevelés szolgálatában*. PhD disszertáció. (pp. 70-78). ELTE PPK NDI. [https://ppk.elte.hu/file/mile\\_aniko\\_eszter\\_dissz.pdf](https://ppk.elte.hu/file/mile_aniko_eszter_dissz.pdf).
- Mile, A. (2016). Pedagógus szerepek, gyógypedagógus szerepek. In *Gyógypedagógiai szakértelem, szerepek és kompetenciák az együttnevelés szolgálatában*. PhD disszertáció. (pp. 79-81). ELTE PPK NDI. URL: [https://ppk.elte.hu/file/mile\\_aniko\\_eszter\\_dissz.pdf](https://ppk.elte.hu/file/mile_aniko_eszter_dissz.pdf) Letöltve: 2023. 04.17.
- Szekeres, Á. & Mile, A. (2021). A gyógypedagógus szakmai kompetenciája. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 505–521). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- További ismeretek nem szakirodalmi forrásból: ELTE PPK (2023). Fejlesztőpedagógus. (szakirányú továbbképzés leírás a kompetenciákról). <https://ppk.elte.hu/szakiranyu/fejlesztopedagogus>  
<https://njt.hu/jogszabaly/2013-326-20-22>

Budapest, 2024. augusztus 30